

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ERGO INSURANCE SE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2022-07-01 Nr. 429-286
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2021 m. birželio 23 d. – 2023 m. birželio 23 d. draudimo laikotarpiui tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta Statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ir kultūros paveldo statinio tvarkomųjų darbų ir civilinės atsakomybės privalomo draudimo sutartis (toliau – Draudimo sutarties), kuria buvo apdrausti vienbučio gyvenamojo namo statybos darbai.

Pareiškėjas 2021 m. rugpjūčio 30 d. draudikui pateikė pranešimą apie 2021 m. rugpjūčio 26 d. įvykį, „nurodydamas, kad pasamdytos įmonės UAB „Strėlė logistics“ automobilinis kranas įvažiavo į statomą namą ir išvertė dalį nešančiosios sienos“ (toliau – Įvykis). Pareiškėjas draudikui pateiktame pranešime nurodė, kad „atliekamas padarytos žalos vertinimas ir sudaroma sąmata. Kuri bus jums pateikta.“

Pareiškėjas 2021 m. rugsėjo 1 d. užpildė draudiko parengtos pretenzijos dėl padarytos žalos formą. Draudikas nurodė, kad ši pretenzija buvo pateikta Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) 13 straipsnio 1 dalies pagrindu.

2021 m. rugsėjo 27 d. raštu draudikas pareiškėją informavo, kad pagal draudiko ir UAB „Strėlė logistics“ sudarytą TPVCPD sutartį administruojant Įvykį buvo apskaičiuota 10 000 Eur „avansinė draudimo išmoka“.

2021 m. spalio 19 d. raštu draudikas pareiškėją informavo, kad Įvykio metu sugadintas pastatas „po žalos padarymo yra atstatytas į iki Įvykio buvusią padėtį. Įvertinus Įvykio metu padarytą žalą bei faktiškai atliktus remonto darbus, darytina išvada, kad Įvykio metu Jūsų patirti nuostoliai yra visiškai atlyginti.“ Draudikas nurodė, kad išmokėta 10 000 Eur draudimo išmoka „visiškai padengia faktiškai atliktų remonto darbų kaštus. Draudimo bendrovė neturi teisėto pagrindo papildomos draudimo išmokos mokėjimui.“

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko išmokėtos draudimo išmokos dydžiu, prašyme nagrinėti vartojimo ginčą nurodė, kad, gavęs pagal Draudimo sutartį pateiktą prašymą išmokėti draudimo išmoką, draudikas „2021 m. rugpjūčio 30 d. atsiuntė pranešimą, kad „šios žalos atsakingas ekspertas R. M. ir pridėti eksperto kontaktai“. Pareiškėjas buvo informuotas, kad vienas iš dokumentų, kuris yra reikalingas draudimo išmokai išmokėti, yra pastato „atstatymo sąmatos“ duomenys.

Pareiškėjas nurodė, kad draudikas nuo pačios Įvykio administravimo pradžios vengė atlikti padarytos žalos vertinimą. Pareiškėjas pabrėžė, kad atsakingam ekspertui buvo pateikta atstatymo sąmata, kurioje nurodytos 26 559,50 Eur pastato atstatymo išlaidos. 2021 m. rugsėjo 15 d. draudiko ekspertas pareiškėją informavo: „suderinau sąmatą namo atstatymui. Galite vykdyti darbus. Po darbų įvykdymo atsiųskite darbų atlikimo akto ir sąskaitos – faktūros kopiją.“

Pareiškėjo teigimu, draudikas informavo, kad bus išmokėta 10 000 Eur draudimo išmoka ir kad Įvykis buvo administruojamas pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo (toliau – TPVCPD) sutartį. Be to, praėjus 30 dienų po Įvykio ir 12 dienų po pastato atstatymo darbų sąmatos suderinimo draudikas nusprendė Įvykį

administruoti ne pagal Draudimo sutarties, o pagal TPVCAPD sutarties sąlygas, todėl pareiškėjas mano, kad draudikas nevykdė TPVCAPD 15 straipsnio 2 dalies reikalavimo atlikti sugadinto turto apžiūrą. Pareiškėjas pabrėžė, kad draudiko ekspertas, sutikdamas su UAB „Sąžininga statyba“ apskaičiuotomis 26 559,50 Eur pastato atstatymo išlaidomis (skaičiavimai paremti atstatymo darbų sąmatos duomenimis), iš esmės patvirtino, kad ši įmonė yra kompetentinga nustatyti pastatui padarytą žalą. Pareiškėjo nuomone, kadangi draudiko ekspertas patvirtino UAB „Sąžininga statyba“ sudarytą pastato atstatymo darbų sąmatą ir pagal TPVCAPD 15 straipsnio 2 dalies reikalavimus nebuvo atlikta sugadinto pastato apžiūra, darytina išvada, kad draudikas patvirtino, jog „ateityje atsisako bet kokių pretenzijų šios žalos dydžio pagrįstumui“.

Pareiškėjas teigia 2021 m. spalio 19 d. draudiko raštu buvęs informuotas, kad buvo atlikta sugadinto pastato apžiūra ir atliktas vertinimas, patvirtinantis, kad už 10 000 Eur draudimo išmoką pastatas būtų visiškai atstatytas į iki įvykio buvusią padėtį. Pareiškėjas taip pat atkreipė dėmesį, kad draudikas 2021 m. rugsėjo 27 d. raštu pareiškėją buvo informavęs, kad 10 000 Eur draudimo išmoka yra tik „avansinė draudimo išmoka“, tačiau 2021 m. spalio 19 d. rašte teigė, kad 10 000 Eur suma yra galutinės draudimo išmokos suma.

Pareiškėjas taip pat nurodė, kad gavo draudiko 2021 m. spalio 28 d. raštą, kuriame buvo siūloma atlikti pakartotinę ekspertizę. Kai pakartotinė ekspertizė buvo atlikta, 2021 m. spalio 26 d. ekspertas A. M. surašė Žalos priežasties nustatymo aktą (toliau – Aktas), tačiau draudikas, vadovaudamasis Akto duomenimis, nepakeitė sprendimo mokėti pareiškėjui 10 000 Eur draudimo išmoką.

Ginčydamas draudiko apskaičiuotas žalos dydį, pareiškėjas teigė, kad eksperto A. M. „sąmatiniai skaičiavimai yra 2021 m. balandžio mėnesio kainomis ir sąmatiniai vertinimai sudaryti vadovaujantis LR nustatytais įkainiais. Tokios ekspertizės visiškai prasilenkė su 2021 m. 9-11 mėnesių statybos sektorių realijomis. <...> nelabai suprantama, kaip ekspertas A. M. galėjo atlikti 6, 7, 8, 9 nuotraukas tą pačią dieną kaip ir 10-18 nuotraukas?“ Pareiškėjas rėmėsi ir įvykio metu sugadinto pastato specifika: „statomas namas buvo projektuotas pagal individualų projektą, kurį sukūrė samdyti architektai pagal mūsų poreikius, taip pat visi sprendiniai ir išpildomosios medžiagos parinktos aukščiausios klasės, nes namas statomas asmeniniam naudojimui.“ Siekdamas patvirtinti šias aplinkybes, pareiškėjas nurodė, kad 2021 m. rugsėjo 21 d. draudiko ekspertui buvo išsiųsti duomenys apie pastato statymo išlaidas („sumontuotų medžiagų rinkos kainas“).

Pareiškėjas prašyme nagrinėti vartojimo ginčą nurodė, kad „vertinant kvalifikuotos ir kokybiškos darbo jėgos bei drastiškai augančių statybinių medžiagų kainas, taip pat pridėdant ganėtinai trumpus atstatymo terminus, manome, jog pateikta ir suderinta sąmata 2 6559,50 Eur visiškai atitiko rinkos kainas.“ Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą išmokėti draudimo išmoką, visiškai atlyginančią UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje pastato atstatymo darbų sąmatoje nurodytas 26 559,50 Eur pastato atstatymo išlaidas.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė, kad tiek nustatant žalą pagal Draudimo sutarties sąlygas, tiek pagal TPVCAPD sutarties sąlygas, turi būti apskaičiuojamos išlaidos atkuriamąja verte, t. y. turi būti nustatytos būtinos pastatui į iki draudžiamojo įvykio buvusią padėtį atkurti reikalingos išlaidos. Draudikas nurodė, kad įvykis buvo administruojamas pagal TPVCAPD sąlygas, nes Draudimo sutartimi buvo „apdrausti nuostoliai, kurie atsiranda vykdant statybos darbus“. Strėlinis kranas vykdo statybos darbus, kai stovi tvirtai atramomis atsirėmęs į žemę. Prieš įvykstant įvykiui „strėlinis kranas įvažiavo į namo sieną ir ją išgriovė. Šios aplinkybės patvirtina, kad žalos buvo padaryta strėlinį kraną naudojant ne pagal specialią paskirtį (statybos darbams atlikti), o jį naudojant kaip transporto priemonę.“

Draudikas nurodė, kad „pareiškėjas, po pradinio pranešimo pateikimo pranešdamas apie įvykį pagal kaltininko transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą, patvirtino, kad jis šį įvykį taip pat vertina, kaip eismo įvykį, administruotiną pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą.“ Draudikas nurodė, kad „teisėtai ir pagrįstai atliko žalos administravimą pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį, o pareiškėjo keliami klausimai dėl sutarties, pagal kurią buvo atliktas žalos administravimas, net neturi jokios teisinės reikšmės sprendžiant draudimo išmokos dydžio klausimą.“ Be to, „pareiškėjas, pateikdamas pranešimą apie įvykį, atsiuntė ir nuotraukas, iš kurių buvo galima nustatyti sugadinimų mastą (ne žalos dydį, tačiau tai, kas buvo sugadinta).“ Atsižvelgdamas į tai, draudikas pabrėžė, kad sugadinto pastato apžiūra nebuvo būtina.

Draudikas nurodė pripažįstantis, kad draudiko ekspertas „per klaidą suderino UAB „Sąžininga statyba“ sąmatą“. Kadangi pareiškėjo pateikta UAB „Sąžininga statyba“ sąmata smarkiai viršijo sugadinto turto atstatymo į būklę, buvusią prieš pat draudžiamąjį įvykį, išlaidas, draudikas ir organizavo vėlesnę sugadinto turto apžiūrą, kurią atliko UAB „Smart claims“. Draudikas pabrėžė, kad „pareiškėjas, pasinaudodamas draudiko darbuotojo klaida, negalėjo įgyti teisėto lūkesčio gauti draudimo išmoką, keletą kartų viršijančią patirtus nuostolius. Ženklų realių nuostolių neatitikimą pareiškėjo deklaruojamiems, neva patirtiems, nuostoliams pagrindžia tiek UAB „Smart claims“ sąmata, pagal kurią sugadinto turto atstatymui pakanka 9 982,5 Eur, tiek eksperto A. M. aktas, pagal kurį objekto atstatymo kaina yra 5 105,89 Eur.“

Siekdamas pagrįsti, kad pareiškėjui išmokėta 10 000 Eur draudimo išmoka buvo apskaičiuota teisingai, draudikas kreipėsi į „tokio pobūdžio darbus atliekantį rangovą UAB „Dmirosta“, kuris nurodė, kad „jis atliktų UAB „Sąžininga statyba“ sąmatoje nurodytus susijusius su įvykiu, tačiau faktiškai UAB „Sąžininga statyba“ neatliktus darbus už 7 487,82 Eur, o susijusius su įvykiu ir faktiškai UAB „Sąžininga statyba“ atliktus darbus už 2 162,49 Eur. Taigi iš viso UAB „Dmirosta“ būtų atlikusi UAB Sąžininga statyba sąmatoje nurodytus darbus, susijusius su pastato atstatymo į būklę, buvusią prieš pat draudžiamąjį įvykį, už 9 650,31 Eur.“ Draudiko teigimu, „žala buvo padaryta nebaigtam statyti pastatui, todėl draudikas yra įsitikinęs, kad pareiškėjas, susitaręs su rangovu, ketina reikalaujamos draudimo išmokos dalį, viršijančią realius nuostolius, panaudoti užmokėsiui už kitus statybos darbus, kurie visiškai nėra susiję su ginčo įvykiu, ir taip nepagrįstai praturtėti.“

Draudikas nurodė, kad „pareiškėjas, pateikdamas sąskaitą faktūrą ir darbų atlikimo aktą patvirtino, kad visi darbai buvo atlikti. Tuo tarpu UAB „Dmirosta“ nustatė, kad susijusių su įvykiu, tačiau neatliktų darbų kaina, yra 16 799,71 Eur (su PVM), susijusių su įvykiu ir atliktų darbų kaina yra 2 862,79 Eur (su PVM), o visiškai nesusijusių su įvykiu ir neatliktų darbų kaina yra 6 897,00 Eur (su PVM). Taigi toks pareiškėjo elgesys, neatskleidžiant tikrosios padėties ir bandant gauti draudimo išmoką už neatliktus darbus, yra vertintinas kaip neatitinkantis sąžiningumo kriterijaus.“ Draudikas pabrėžė, kad „UAB „Sąžininga statyba“ sąmatoje nurodytos susijusios su įvykiu, tačiau neatliktų darbų išlaidos (16 799,71 Eur (su PVM) negali būti laikomos pareiškėjo patirta žala ir negali būti atlygintinos.“ Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas konstatavo neturintis pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo išmokėti papildomą draudimo išmoką.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus duomenis, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko pareiškėjui išmokėtos 10 000 Eur draudimo išmokos, atlyginančios įvykio metu pastatui padarytą žalą, dydžio.

Dėl Įvykio administravimo pagal TPVCAPD sutarties sąlygas

Remdamasis 2021 m. rugpjūčio 30 d. pranešimo apie įvykį pagal Draudimo sutarties sąlygas pateikimo aplinkybėmis, pareiškėjas nurodė, kad draudikas nepagrįstai, praėjus 30 dienų po įvykio ir praėjus 12 dienų po pastato atstatymo darbų sąmatos suderinimo, nusprendė įvykį administruoti ne pagal Draudimo sutarties, o pagal TPVCAPD sutarties sąlygas.

Nesutikdamas su pareiškėjo nurodytomis aplinkybėmis, draudikas teigė, kad nors pareiškėjas, „naudodamasis draudiko savitarnos internetine svetaine“, draudikui pateiktame 2021 m. rugpjūčio 30 d. pranešime apie įvykį nurodė Draudimo sutarties duomenis (t. y. nurodė Draudimo sutarties numerį), tačiau jau 2021 m. rugsėjo 1 d. pareiškėjas užpildė TPVCAPD įstatymo 13 straipsnio 1 dalies pagrindu teikiamos draudiko parengtos pretenzijos dėl padarytos žalos formą.

Atkreiptinas dėmesys, kad įvykio kaltininkė UAB „Strėlė logistics“ iš karto po įvykio draudikui TPVCAPD sutarties pagrindu pateikė pranešimą apie įvykusį eismo įvykį, todėl įvykis buvo administruojamas pagal su UAB „Strėlė logistics“ sudarytą TPVCAPD sutartį, nes žala pastatui buvo padaryta valdant transporto priemonę ir įvykis atitinka TPVCAPD įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas draudžiamąjį įvykio sąlygas.

Po įvykio pareiškėjui buvo siunčiami draudiko pranešimai apie įvykio administravimo

veiksmus. 2021 m. rugsėjo 27 d. pranešime draudikas aiškiai nurodė, kad Įvykis administruojamas pagal TPVCAPD sutartį, tačiau nesutikimą su TPVCAPD sutarties (o ne Draudimo sutarties) sąlygų, administruojant Įvykį, taikymu pareiškėjas nurodė tik 2022 m. sausio 31 d. (t. y. praėjus 4 mėnesiams nuo 2021 m. rugsėjo 27 d. pranešimo apie Įvykio administravimo eigą pateikimo) pateiktoje pretenzijoje, kurioje ginčijo draudiko apskaičiuotos 10 000 Eur draudimo išmokos dydį.

Vertinant aplinkybes dėl TPVCAPD sutarties, o ne Draudimo sutarties, nustatant nuostolio dydį, sąlygų taikymo, pažymėtina, kad, kaip pagrįstai nurodė draudikas, draudimo išmoka, atlyginanti žalą dėl pastato sugadinimo, ir pagal TPVCAPD sutartį, ir pagal Draudimo sutartį būtų apskaičiuojama pagal draudžiamąjį Įvykio metu buvusios pastato atkuriamosios vertės nustatymo sąlygas.

Draudimo sutarčiai taikomų Lietuvos banko valdybos 2016 m. gruodžio 22 d. nutarimu Nr. 03-207 patvirtintų Statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ir kultūros paveldo statinio tvarkomųjų darbų ir civilinės atsakomybės privalomo draudimo taisyklių (toliau – Privalomojo draudimo taisyklės) 84 punkte nustatyta, kad jeigu apdraustas turtas gali būti suremontuotas, nuostoliais laikomi apdrausto turto remonto išlaidos, kurių reikia apdraustam turtui atkurti iki būklės, buvusios prieš pat draudžiamąjį Įvykį. Apdraustas turtas laikomas sugadintu, jei jį įmanoma ir ekonomiškai tikslinga suremontuoti. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo Įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo Įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo Įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Taisyklių 15 punkto nuostatos dėl būtinų turto remonto išlaidų atlyginimo bei apskaičiavimo, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį, iš esmės atitinka Privalomojo draudimo taisyklių 84 punkte įtvirtintą turto atkūrimo išlaidų nustatymo principą.

Remiantis Taisyklių 15 punktu ir Draudimo sutarčiai taikomų Privalomojo draudimo taisyklių 84 punktu, darytina išvada, kad, tiek pagal TPVCAPD, tiek pagal Draudimo sutarties sąlygas, išlaidos turi būti apskaičiuojamos atkuriamąja verte, t. y. turi būti nustatytos būtinos pastatui į iki draudžiamąjį Įvykio buvusią padėtį atkurti reikalingos išlaidos. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad pareiškėjo nurodytų aplinkybių dėl Draudimo sutarties sąlygų, reglamentuojančių nuostolio dydžio nustatymą ir šį nuostolį atlyginančios draudimo išmokos apskaičiavimą, taikymo vertinimas yra teisiškai nereikšmingas. Be to, pareiškėjo pateiktame Draudimo sutarties sudarymą patvirtinančiame draudimo liudijime yra nurodyta, kad kiekvieno draudžiamąjį Įvykio atveju yra taikoma 500 Eur besąlyginė išskaita (t. y. iš draudiko mokamos draudimo išmokos išskaičiuojama 500 Eur suma). Kadangi, administruojant Įvykį pagal TPVCAPD sutartį, išskaita nėra taikoma, darytina išvada, kad Įvykio metu pareiškėjui padaryto nuostolio ir šį nuostolį atlyginančios draudimo išmokos pagal TPVCAPD sąlygas apskaičiavimas labiau atitinka pareiškėjo interesus.

Dėl draudiko apskaičiuotos 10 000 Eur draudimo išmokos dydžio pagrįstumo

Priimdamas sprendimą išmokėti 10 000 Eur draudimo išmoką ir atsisakyti mokėti pareiškėjo reikalaujamą draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal UAB „Sąžininga statyba“ sudarytą pastato atstatymo darbų sąmatą, draudikas rėmėsi UAB „Smart claims“ 2021 m. rugsėjo 30 d. parengto Nuostolių turtui vertinimo (toliau – Vertinimas) duomenimis.

Vertinime nurodyta, kad „pastato sienos sumūrytos iš keraminių KERATERM blokelių, mūrą juosia gelžbetonio žiedas. Pažeista siena sumūryta iš 250 x 375 x 238 mm blokelių, pažeistos plokštumos matmenys 2,70 x 2,90 m. Dėl Įvykio buvo apgadinta dalis blokelių mūro sienos: dalinė plokštumos deformacija / išvirtimas, blokelių mechaniniai pažeidimai 1,0 – 2,0 m² plote. Gelžbetonio žiede, ties smūgio zona, fiksuojamas skersinis trūkimas, 0,5 – 2,0 mm pločio. Objekto savininkas pateikė remonto darbų sąmatą, bendrai 26 559,50 EUR sumai. Sąmatoje numatyti remonto darbai, kurie, savininko teigimu, jau yra padaryti iki 2021 m. rugsėjo 29 d. / SMART CLAIMS vyr. eksperto S. T. apžiūros. Pateiktoje sąmatoje nurodyti darbų ir medžiagų pavadinimai, kainos, tačiau nėra detalizuoti kiekiai. Remiantis disponuojama

informacija, įvertinus remonto darbų sąmatą ir savininko teigimą, kad nurodyti darbai jau yra pilnai atlikti, nustatyta, kad dalis sąmatoje nurodytų darbų yra pertekliniai: metalinių konstrukcijų demontavimas ir sumontavimas; perdangos plokščių demontavimas, sumontavimas, sandėliavimas; monolitinio gelžbetonio žiedo demontavimas / sumontavimas.“

Vertinime taip pat nurodyta, kad „metalinės konstrukcijos susideda iš 4 kolonų, ir 3 sijų, jungiančių kolonas su mūru. Apžiūros metu buvo įvertintos konstrukcijų suvirinimo siūlės, kurios yra jau korodavusios. Nėra fiksuojama jokių metalinių konstrukcijų ardymo / pjaustymo požymių, kurie praktikoje yra neišvengiami. Pagal metalo ir siūlių būklę sprendžiama, kad konstrukcijos buvo suvirintos mažiausiai prieš 2-3 mėnesius. Tokio intensyvumo rūdys negali susidaryti per 2-3 savaites, kaip teigia savininkas. Konstrukcijų sumontavimo fiksuojamas užteršimas skiediniu, padarytas montuojant perdangos plokštes, kurios nebuvo demontuotos / permontuotos. Nesumontuotos perdangos plokštės yra sandėliuojamos greta namo, todėl papildomi kaštai plokščių sandėliavimui yra nepagrįsti. Nekeistos / neremontuotos sąramos viršutinė dalis, ant kurios bus remiamos perdangos plokštės, yra švari, be anksčiau montuotų gaminių požymių, be skiedinio likučių. Savininko pateiktose foto nuotraukos po įvykio matyti, kad perdangos plokščių ties pažeista siena nėra, perdangos būseną yra analogiška, kaip 2021.09.27 apžiūros metu. Dėl perdangos plokščių teigiamo demontavimo / sumontavimo daroma išvada, kad perdangos plokščių demontavimas, montavimas, sandėliavimas nėra susijęs su įvykio pasekmių šalinimu/ savininko sąmatoje laikytini pertekliniais darbais ir medžiagomis.“

Vertinime taip pat yra pateikiami duomenys apie įvykio metu „trūkusio gelžbetonio žiedo / sąramos neatliktą remontą“. Užfiksuotas gelžbetonio žiedo „toks pats trūkimas / vieta / pobūdis, kaip ir iki deklaruojamo remonto. Skilimas vertikaliuose plokštumose yra užtrintas / užmaskuotas skiediniu. Gelžbetoninis žiedas buvo montuojamas atskirais ciklais, todėl tiek žiede virš pirmo aukšto, tiek antro aukšto žiede, yra aiškiai identifikuojamos atskirų ciklų ribos.“

Vertinime pateikiami paaiškinimai ir apie įvykio metu pažeistos sienos atstatymo mastą: „pakeista mūro dalis 2,70 x 2,90 m / 7,83 m². Greta namo suversti demontuotų blokelių likučiai. Piramidės formos matmenys: 2,5 x 2,5 x 1,0 m, sudaro apie 2,0 – 2,2 m³. T. y. apie 100 blokelių – tiek, kiek reikia aukščiau pateiktose foto nuotraukose pažymėti 1 plokštumai permūryti.“

UAB „Smart claims“, apibendrinama atlikto pastato apžiūros metu surinktą informaciją ir vadovaudamasi pareiškėjo su draudiku suderintos UAB „Sąžininga statyba“ sudarytos pastato atstatymo sąmatos duomenimis, padarė išvadą, kad „siekiant atstatyti objektą iki būsenos, buvusios iki įvykio, yra reikalingi ir jau faktiškai atlikti darbai: sąramų išramstymas ir pažeistos blokelių sienos demontavimas ir sumontavimas, bendro 7,83 m² ploto“. Vertinime konstatuojama, kad „nuostolio suma, *remiantis savininko pateikta sąmata* bei realiai atliktais / objektui atstatyti iki būsenos, buvusios iki įvykio, reikalingais darbais, yra 9 982,5 Eur.“

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjas nesutiko su Vertinimo duomenimis, nes, pareiškėjo teigimu, UAB „Smart claims“ ekspertas įvykio metu sugadinto pastato apžiūrą atliko be pareiškėjo leidimo. Pareiškėjas prašyme nagrinėti vartojimo ginčą pabrėžė, kad „būdami geranoriški ir taip tikėdamiesi prieiti bendro sutarimo sutikome atlikti pakartotinę ekspertizę“.

Remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, nustatyta, kad abiejų ginčo šalių sutarimu buvo atliktas papildomas pareiškėjo patirtų nuostolių vertinimas, jo išvados surašytos Akte: „Pagal kliento informaciją statybvietėje dirbęs autokranas, važiuodamas atbuline eiga, kliudė pastato sieną ties įvažiavimu į garažą. Klientas patyrė nuostolį, dėl smūginės apkrovos sutrupėjo 2m² keramikinių blokelių išorinės sienos plotas, įtrūko g/b žiedas. Pasak jo, žalai pašalinti, jis permūrijo keturias sienas, perbetonavo g/b žiedą, permontavo perdangos plokštes virš pažeistos sienos, permontavo metalines sijas ir metalinę koloną. Tyrimo metu buvo apžiūrėta įvykio vieta. Pamatuoti pasak kliento patirto nuostolio darbų kiekiai. Sudaryta atliktų darbų sąmata pagal kliento nurodytą darbų sąrašą. Peržiūrėtos ir išanalizuotos fotofiksacijos prieš ir po žalos atstatymo. <...> Pagal įvykio aprašymą autokranas atbuline eiga kliudė sieną. Pagal statybos darbų technologiją perdangos plokščių montavimas vyksta nuo tolimiausio pastato taško traukiantis iki artimiausio pastato krašto link krano. Todėl perdangos plokštės ant metalinio rėmo negalėjo būti jau sumontuotos ir jų permontuoti nereikėjo. Autokranas negalėjo įvažiuoti į vidų jeigu buvo sumontuota perdanga ir tuo labiau dirbti po ją. Pagal statybvietėje susandėliuotų plokščių būklę jos nė nebuvo sumontuotos, nesimato betono, skiedinio likučių. Iš pirminių nuotraukų (įvykio metu) nesimato sumontuotų perdangos plokščių virš pažeistos sienos. Iš fotofiksacijų matyti, kad g/b žiedas nebuvo perbetonuotas. Atstatant

žalą (permūrijant sienas) reikėjo išramstyti/paremti g/b žiedą ir metalinę siją tuomet nereikia demontuoti metalinės kolonos ir sijos."

Akte pakartojama Vertinime nurodyta informacija: „Pastato sienos sumūrytos iš keraminių KERATERM blokelių, virš kurių gelžbetonio žiedas. Pažeista siena sumūryta iš 250 x 375 x 238 mm blokelių, pažeistos plokštumos matmenys 2,70 x 2,90 m. <...> Gelžbetonio plokštės buvo sandėliuojamos statybvietyje (jos nebuvo panaudotos, nes jokių skiedinio likučių nėra). Kliento teigimu jos buvo išmontuotos nuo pastato ir išvežtos sandėliavimui. <...> kliento teigimu buvo demontuotas metalinis rėmas (kolona, meti. sija) perdangos plokštės, g/b žiedas ir blokelių mūras."

Aktą sudaręs ekspertas, vadovaudamasis pastato apžiūros duomenimis, atliko pareiškėjo patirto nuostolio skaičiavimą. Kartu su Aktu pateiktos Lokalinės sąmatos duomenys patvirtina, kad Aktą sudariusio eksperto nustatyta pastato atkūrimo išlaidų, siekiant atkurti pareiškėjo turtinę padėtį, buvusią iki įvykio, suma be PVM yra 4 219,74 Eur, o su PVM – 5 105,89 Eur.

Svarbu pažymėti, kad draudikas pateikė papildomą įrodymą – rangovės UAB „Dmirosta“ paaiškinimus apie būtinausias pastato atstatymo išlaidas ir jų apskaičiavimą pagal įvykio metu buvusias kainas. UAB „Dmirosta“ paaiškinimuose nurodyta, kad UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje pastato atstatymo darbų sąmatoje nurodyti metalinės sijos ir metalinės kolonos montavimo darbai nebuvo atlikti. Be to, nebuvo atlikti UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje pastato atstatymo darbų sąmatoje nurodyti metalinių konstrukcijų permontavimo darbai. Taip pat UAB „Dmirosta“ paaiškinimuose nurodyta, kad „sienų permūrijimo 70 proc. neatlikta iš to, kas skaičiuota“ ir kad nebuvo atlikti monolitinio žiedo keitimo darbai. Nors minėtos rangovės paaiškinimuose nurodyta, kad šie darbai „galimai nebuvo pertekliniai“, tačiau reikšminga aplinkybė yra pripažinti duomenys, kad UAB „Sąžininga statyba“ nurodyti darbai nebuvo atlikti. UAB „Dmirosta“ paaiškinimuose nurodyta, kad buvo neatlikti „pertekliniai darbai – gelžbetonių perdangos plokščių permontavimas – jos išvis įvykio metu dar nebuvo sumontuotos“. Be to, UAB „Dmirosta“ ekspertas pateiktuose paaiškinimuose pabrėžė, kad „permūrijamų sienų apimtis perskaičiuojant draudėjų sąmatą mažinama apie 70%. Faktiškai buvo permūryta viena siena (2,03 m³), o skaičiuojama keturios sienos - 6,78 m³."

UAB „Dmirosta“ paaiškinimuose dėl UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje pastato atstatymo sąmatoje nurodytų išlaidų pabrėžė, kad minėtoje sąmatoje nurodytos 1 500 Eur „metalinių k-jų demontavimo su kranu“ išlaidos yra susijusios su įvykiu, tačiau minėti darbai nebuvo atlikti ir sąmatoje nurodytos 1 500 Eur išlaidos pareiškėjo nebuvo patirtos. UAB „Dmirosta“ paaiškinimuose taip pat nurodyta, kad 2 500 Eur „monolitinių k-jų demontavimo išlaidos yra susijusios su įvykiu, tačiau jos nebuvo patirtos“. Be to, UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje sąmatoje nurodyti 1 950 Eur „betonavimo darbai“ ir 1 600 Eur „metalinių k-jų montavimo darbai“ yra susiję su įvykiu, tačiau jie nebuvo atlikti ir sąmatoje nurodytos 3 550 Eur išlaidos už šiuos darbus pareiškėjo nebuvo patirtos.

UAB „Dmirosta“ pateiktuose paaiškinimuose nurodyta, kad UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje sąmatoje buvo nurodytos šios visiškai nesusijusios su įvykiu išlaidos: 1 000 Eur „perdangos plokščių demontavimo“ išlaidos, 1 100 Eur „perdangos plokščių montavimo“ išlaidos, 700 Eur „plokščių siūlių betonavimo“ išlaidos, 700 Eur kranu nuomos plokštėms montuoti išlaidos, 1 200 Eur plokščių transportavimo paslaugų išlaidos, 1 000 Eur perdengimo plokščių sandėliavimo išlaidos, t. y. UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje sąmatoje buvo nurodytos 5 000 Eur su įvykiu nesusijusių atstatymo darbų išlaidos.

UAB „Dmirosta“ pateiktuose paaiškinimuose taip pat buvo nurodyta, kad buvo atlikta 29,94 proc. su įvykiu susijusių UAB „Sąžininga statyba“ sąmatoje nurodytų „mūro k-jų demontavimo“ darbų, t. y. buvo patirta 449,12 Eur šių darbų atlikimo išlaidų, nors pareiškėjo pateiktoje sąmatoje buvo apskaičiuotos didesnės nurodytų „mūro k-jų demontavimo“ darbų išlaidos, sudarančios 1 050,88 Eur. Rangovo pateiktuose skaičiavimuose nurodyta, kad iš UAB „Sąžininga statyba“ sąmatoje nurodytų 420,35 Eur „statybinių šiukšlių išvežimo“ išlaidų buvo patirtos tik 179,65 Eur išlaidos, sudarančios 29,94 proc. sąmatoje nurodytos šių išlaidų sumos. Taip pat UAB „Dmirosta“ apskaičiavo, kad iš UAB „Sąžininga statyba“ sąmatoje nurodytų 1 950 Eur „mūro k-jų įrengimo“ išlaidų realiai buvo patirta 29,94 proc. šių išlaidų, sudarančių 838,35 Eur sumą. UAB „Dmirosta“ nurodė, kad UAB „Sąžininga statyba“ sąmatoje apskaičiuotų 700,59 Eur „medžiagų ir kitų įrenginių“ ir 2 200,59 Eur „keraminių“ patirtų išlaidų dalis sudarė tik 29,94 proc., tai atitinka 299,41 Eur ir 658,85 Eur išlaidas. Taip pat UAB „Dmirosta“ sutiko, kad pareiškėjas patyrė visas UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje sąmatoje nurodytas 300 Eur „objekto apžiūros, sąmatos sudarymo“ išlaidas. Remiantis UAB „Dmirosta“ pateiktais

skaičiavimais, UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje sąmatoje nurodytų pastato atstatymo išlaidų, kurios buvo patirtos, suma yra 3297,70 Eur (ši suma apskaičiuota su PVM). UAB „Dmirosta“ pateikti skaičiavimai patvirtina, kad su Įvykiu nesusijusių UAB „Sąžininga statyba“ sąmatoje nurodytų darbų išlaidų suma yra 5 700 Eur be PVM (šių išlaidų suma su PVM yra 6 897 Eur).

UAB „Dmirosta“ taip pat papildomai pateikė su Įvykiu susijusių pastato sugadinimų remonto išlaidų skaičiavimą, minėtus darbus UAB „Dmirosta“ atliktų už 6 188,28 Eur be PVM ir 7 487,82 Eur su PVM.

TPVCAPD įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė, pagal kurią turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Taisyklių 13 punkte, kuriame numatyta, kad nukentėjusio trečiojo asmens turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar jo įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turta, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus. Kaip minėta, Taisyklių 15 punktas įtvirtina turto atkūrimo išlaidų apskaičiavimo pagal būtinąsias turto remonto išlaidas, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, sąlygas.

Atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, kurioms priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

TPVCAPD įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje taip pat įtvirtinta, kad draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumą, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Remdamasi Vertinimo ir Akto duomenimis, UAB „Dmirosta“ apskaičiavo Įvykio metu sugadinto pastato būtinąsias remonto išlaidas –pareiškėjo patirtų pastato atkūrimo išlaidų be PVM suma yra 2 725,38 Eur. Vadovaujantis Taisyklių 15 punkto nuostatomis, į nukentėjusio trečiojo asmens patirtas turto atkūrimo išlaidas turi būti įskaičiuojama ir PVM išlaidų suma (t. y. iš viso pareiškėjo patirtų pastato atkūrimo išlaidų suma yra 3 297,70 Eur).

UAB „Dmirosta“ pateiktuose skaičiavimuose taip pat nurodyta, kad UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje pastato atstatymo darbų sąmatoje įtvirtinta, jog su Įvykiu susijusių, tačiau neatliktų pastato sugadinimų remonto išlaidų suma yra 13 884,06 Eur, tačiau, UAB „Dmirosta“ skaičiavimais, remontas kainuotų 7 487,82 Eur su PVM. Remiantis Taisyklių 15 punkto nuostatomis, kol eismo įvykio metu sugadinto turto atkūrimo darbai nėra atlikti, draudikui nekyla pareigos išmokėti draudimo išmokos, atlyginančios turto remonto išlaidas su PVM, todėl UAB „Dmirosta“ nustatytos būtinų pastato atkūrimo (kurie šiuo metu nėra atlikti) darbų išlaidos be PVM yra 6188,28 Eur.

Pareiškėjas neginčijo Vertinime ir Akte nurodytų duomenų apie ne visus UAB „Sąžininga statyba“ sąmatoje nurodytus atliktus pastato atkūrimo darbus pagrįstumo. Pareiškėjas tik rėmėsi aplinkybėmis, kad 2021 m. rugsėjo 15 d. draudiko ekspertas buvo suderinęs UAB „Sąžininga statyba“ sudarytą sąmatą ir patvirtinęs šioje sąmatoje nurodytą 26 559,50 Eur pastato atstatymo išlaidų pagrįstumą. Pareiškėjo teigimu, UAB „Sąžininga statyba“ sudarytos sąmatos patvirtinimas turi būti suprantamas kaip bet kokių draudiko pretenzijų dėl minėtos įmonės apskaičiuotų pastato atstatymo išlaidų atsisakymas.

Atsižvelgiant į šias pareiškėjo nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad pareiškėjas draudikui buvo pateikęs 2021 m. spalio 20 d. UAB „Sąžininga statyba“ išrašytą PVM sąskaitą faktūrą, kurioje nurodyta, 26 559,50 Eur suma. Minėtas dokumentas yra pasirašytas administracijos direktoriaus A. Z. Vis dėlto Lietuvos bankui pateikti Akto, Vertinimo ir UAB

„Dmirosta“ pateiktų paaiškinimų duomenys patvirtina, kad minėtoje PVM sąskaitoje faktūroje buvo nurodyti tikrovės neatitinkantys ir draudiką dėl įvykio metu padarytos žalos masto klaidinantys duomenys.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje konstatuojama, „jog transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo santykiuose nustatytos išimties, kada draudikas *gali nemokėti draudimo išmokos* ar reikalauti ją gražinti, apima du atvejus: 1) jei įvykis yra nedraudžiamasis (TPVCAPD įstatymo 21 straipsnis); 2) jei atsakingas už žalos padarymą asmuo ar nukentėjęs trečiasis asmuo *buvo nesąžiningi* ir (ar) elgėsi neapdairiai ir nerūpestingai (TPVCAPD įstatymo 22 straipsnis). Pastaruoju atveju draudimo išmokos dydis taip pat gali būti atitinkamai mažinamas“ (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 21 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-104-403/2021; 2019 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-257-1075/201). Kasacinio teismo formuojamoje TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 3 dalies nuostatos (kurios pagrindu nukentėjęs trečiasis asmuo praranda teisę į draudimo išmoką dėl klaidinančios informacijos draudikui pateikimo) aiškinimo praktikoje nurodyta, kad klaidinga informacija gali būti pateikta nebūtinai dėl nukentėjusio trečiojo asmens kaltės. Šiuo atveju svarbus pats faktas, kad tokia informacija draudikui buvo pateikta. Todėl vien UAB „Sąžininga statyba“ išrašytoje PVM sąskaitoje faktūroje klaidingų duomenų apie atliktų pastato atstatymo darbų apimtį pateikimas, remiantis kasacinio teismo suformuota TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 3 dalies nuostatų aiškinimo praktika, galėtų būtų vertinamas kaip pakankamas pagrindas taikyti šiame straipsnyje įtvirtintus klaidingos informacijos draudikui pateikimo teisinius padarinius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-113-686/2016).

Be to, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, pasisakydamas dėl draudimo sutarties sąlygų, suteikiančių draudikui teisę atsisakyti išmokėti draudimo išmoką ar ją sumažinti dėl draudėjo klaidinančios informacijos draudikui pateikimo, konstatavo, kad, „sprendžiant dėl draudimo išmokos mažinimo arba nemokėjimo (išmokėtos – susigražinimo), nėra būtina nustatyti, kad draudėjas pateikė draudikui neteisingą informaciją apie visą prarastą turtą, užtenka nustatyti patį melagingos informacijos faktą. Taigi draudimo bendrovė, vadovaudamasi duomenimis apie pateiktą melagingą informaciją, padidinančią draudimo išmoką (nesvarbu, kokiais įrodymais toks faktas nustatytas), turi teisę svarstyti ir apie draudimo išmokos nemokėjimą (arba sumokėtos išmokos gražinimą). Tokia draudiko teisė egzistuoja nepriklausomai nuo to, ar faktas dėl melagingos informacijos pateikimo nustatytas dėl viso apdrausto turto apimties“ (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. lapkričio 10 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-459-313/2016).

Remiantis kasacinio teismo pateiktais išaiškinimais, darytina išvada, kad tiek administruojant įvykį pagal TPVCAPD sutarties, tiek pagal Draudimo sutarties sąlygas (pvz., Privalomojo draudimo taisyklių 96.1 papunktis įtvirtina draudiko teisę atsisakyti išmokėti draudimo išmoką dėl draudėjo pateiktos klaidinančios informacijos draudikui pateikimo) draudikas gali įgyvendinti teisę taikyti draudimo išmokos nemokėjimo ar jos sumažinimo teisinius padarinius dėl pateiktos klaidinančios informacijos.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjas reikalavimą mokėti papildomą draudimo išmoką grindžia UAB „Sąžininga statyba“, kuri 2021 m. spalio 20 d. išrašytoje PVM sąskaitoje faktūroje nurodė melagingą informaciją, sudarytos pastato atkūrimo sąmatos duomenimis. Draudikas, siekdamas pagrįsti, už kokią sumą būtų suremontuoti priežastiniu ryšiu su įvykio metu padaryta žala susiję pastato sugadinimai, pateikė rangovės UAB „Dmirosta“ sudarytą pastato būtinųjų atstatymo išlaidų skaičiavimą. UAB „Dmirosta“ sudarytos sąmatos duomenys patvirtina, kad už draudiko pareiškėjui išmokėtos 10 000 Eur draudimo išmokos sumą minėta įmonė atliktų įvykio metu padarytų pastato sugadinimų atstatymo darbus.

Atsižvelgiant į kasacinio teismo suformuotą griežtų teisinių padarinių (draudiko teisės atsisakyti išmokėti draudimo išmoką ar ją sumažinti įgyvendinimo) taikymo nukentėjusio trečiojo asmens klaidingos informacijos pateikimo atveju aiškinimo praktika, darytina išvada, kad UAB „Dmirosta“ atliktas pastato būtinųjų atstatymo išlaidų skaičiavimas yra objektyvesnis ir patikimesnis įrodymas nei UAB „Sąžininga statyba“ atliktas pastato atkūrimo išlaidų skaičiavimas. Atsižvelgiant į TPVCAPD 22 straipsnio 3 dalies nuostatas, pažymėtina, kad draudikas turi teisę atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal UAB „Sąžininga statyba“ sudarytos pastato atstatymo sąmatos duomenis, nes minėtos įmonės parengtuose dokumentuose buvo įtvirtinti draudiką klaidinantys (melagingi) duomenys.

UAB „Dmirosta“ pateikti duomenys patvirtina, kad UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje

sąmatoje nurodytos su Įvykiu susijusios ir 2021 m. rugsėjo 15 d. draudiko eksperto suderintos UAB „Sąžininga statyba“ nustatytos Įvykio metu pastatui padarytų nuostolių šalinimo išlaidos (kurios pareiškėjo nebuvo patirtos) yra 6 188,28 Eur. Taip pat Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjas už remonto darbus yra sumokėjęs 3 297,70 Eur su PVM. Remiantis UAB „Dmirosta“ atliktais pastato atkūrimo išlaidų skaičiavimais, darytina išvada, kad draudimo išmokos, atlyginančios būtinausias pastato atkūrimo išlaidas, dydis yra 9 485,98 Eur.

Be to, Vertinimo duomenys taip pat patvirtina, kad ekspertas nustatė, jog „nuostolio suma, remiantis savininko pateikta sąmata bei realiai atliktais / objektui atstatyti iki būsenos, buvusios iki Įvykio, reikalingais darbais, yra 9982,5 Eur.“ Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas, priimdamas sprendimą, kad 10 000 Eur draudimo išmoka (kuri, atsižvelgiant į draudikui pateiktą UAB „Sąžininga statyba“ žalos skaičiavimą Įvykio administravimo pradžioje buvo vertinama kaip avansinė draudimo išmoka) yra pakankama pareiškėjo nuostoliams atlyginti, vadovavosi argumentais, kad į UAB „Sąžininga statyba“ sąmatą buvo įskaičiuotos nebūtinios pastato atkūrimo išlaidos. Vertinime pateiktas išvadas, kad UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje sąmatoje nurodyti klaidingi duomenys ir kad buvo atlikti ne visi šioje sąmatoje nurodyti pastato atkūrimo darbai, pagrindžia ir Akto duomenys.

Vadovaujantis kasacinio teismo praktika, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė – šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 178 straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018). Vadovaujantis nurodyta kasacinio teismo praktika, taip pat Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 24 punktu, kuriame įtvirtinta, kad vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi principo, darytina išvada, kad pareiškėjas, ginčydamas Vertinimo ir Akto duomenų teisingumą, turėjo įrodyti, kad draudikas nepagrįstai rėmėsi šių ekspertinių vertinimų duomenimis, o draudikas, atvirkščiai, turėjo pagrįsti, kad nurodyti ekspertiniai duomenys yra objektyvūs ir teisingi, o nustatytas atlygintinos žalos dydis atitinka visiško nuostolių atlyginimo principą.

Kaip minėta, draudikas, siekdamas pagrįsti, kad 10 000 Eur draudimo išmoka buvo apskaičiuota teisingai, vadovaujantis Akto ir Vertinimo duomenimis, pateikė rangovės UAB „Dmirosta“, galinčios atlikti pastato atstatymo darbus, paaiškinimus ir remonto išlaidų, už kurias rangovė galėtų pastatą atstatyti į būklę, buvusią iki Įvykio, skaičiavimą. Pareiškėjas tik rėmėsi duomenimis, kad Vertinimas buvo atliktas be pareiškėjo leidimo atlikti pastato apžiūrą, tačiau Akto, kuris buvo surašytas pastato apžiūros, kuri buvo atlikta pareiškėjo ir draudiko sutarimu, pagrindu, duomenys patvirtino Vertinime nurodytus duomenis apie pareiškėjo patirtos žalos mastą. Be to, kaip minėta, pareiškėjas, siekdamas nuginčyti draudiko atliktą pastato būtinųjų atstatymo išlaidų skaičiavimą, pateikė UAB „Sąžininga statyba“ sudarytą sąmatą ir 2021 m. spalio 20 d. UAB „Sąžininga statyba“ išrašytą PVM sąskaitą faktūrą, jose yra nurodyti tikrovės neatitinkantys ir draudiką klaidinantys duomenys. Pareiškėjas neginčijo Vertinime ir Akte nurodytų duomenų, kad ne visi UAB „Sąžininga statyba“ nurodyti pastato atstatymo darbai buvo atlikti. Pareiškėjas tik rėmėsi aplinkybe, kad draudiko ekspertas 2021 m. rugsėjo 15 d. elektroniniu laišku pareiškėją buvo informavęs, kad pastato atstatymo darbai gali būti atlikti pagal suderintą UAB „Sąžininga statyba“ sudarytą sąmatą. Be to, pareiškėjas nepateikė jokių duomenų, kurie nuginčytų Vertinime ir Akte nurodytas ekspertinio pobūdžio išvadas. Darytina išvada, kad pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko išmokėtos 10 000 Eur draudimo išmokos suma, nepateikė įrodymų, nuginčijančių draudiko ekspertines išvadas, ir nepateikė įrodymų, leidžiančių suabejoti rangovės skaičiavimais.

Pareiškėjas ginčijo aplinkybes dėl draudiko sugadinto pastato apžiūros iš karto po Įvykio pagal TPVCAPDĮ 15 straipsnio 2 dalies nuostatas neatlikimo. Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad Vertinimą parengęs ekspertas ir draudikui paaiškinimus teikęs UAB „Dmirosta“ specialistas būtent ir vadovavosi UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje pastato atstatymo sąmatoje nurodyta žalos apimtimi. Minėti ekspertai būtinųjų pastato atstatymo išlaidų skaičiavimą atliko pagal UAB „Sąžininga statyba“ nustatytų sugadinimų mastą. Atsižvelgiant į tai, kad UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje sąmatoje taip pat buvo nurodyti melagingi duomenys apie su Įvykiu priežastiniu ryšiu nesusijusių sugadinimų atstatymo išlaidas, draudiko sprendimas nesivadovauti minėtais duomenimis visiškai atitinka draudimo sutartinių teisinių santykių reglamentavime ir kasacinio teismo pateiktuose šio reglamentavimo išaiškinimuose

suformuotas nuostatas.

Kaip minėta, pareiškėjas rėmėsi aplinkybe, kad draudiko ekspertas, 2021 m. rugsėjo 15 d. patvirtindamas UAB „Sąžininga statyba“ sudarytą sąmatą ir teigdamas, kad pareiškėjas gali atlikti šioje sąmatoje nurodytus pastato atstatymo darbus, pareiškėjui suformavo pagrįstą lūkestį dėl draudimo išmokos, visa apimtimi atlyginančios UAB „Sąžininga statyba“ sąmatoje nurodytas pastato atstatymo išlaidas, mokėjimo. Tačiau svarbu pažymėti, kad priešastiniu ryšiu su Įvykiu nesusiję pastato atstatymo darbai nebuvo atlikti (Vertinimo ir Akto duomenys patvirtino, kad minėti sugadinimai Įvykio metu negalėjo būti padaryti). Taigi, nėra pagrindo vertinti, kad pareiškėjas dėl jam suformuotų lūkesčių patyrė nuostolį (pvz., patyrė nurodytų sugadinimų atstatymo išlaidas, kurios būtų mažesnės, pastatą remontuojant kitoje įmonėje ir pan.). Atsižvelgiant į tai ir remiantis Lietuvos banko nustatytais aplinkybėmis, kad pastato sugadinimų, kurių priešastinio ryšio su Įvykio metu padaryta žala, draudikas neginčija, remonto išlaidos buvo apskaičiuotos remiantis UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje sąmatoje nurodyta šių pastato sugadinimų apimtimi, nėra pagrindo teigti, kad draudiko (ar jo įgalioto atstovo) sugadinto pastato apžiūros iš karto po Įvykio neatlikimas turėjo įtakos draudiko atliktam 10 000 Eur draudimo išmokos dydžio apskaičiavimui. Be to, Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjas iš karto po Įvykio išreiškė aiškią valią, kad sugadinto pastato apžiūrą atliktų UAB „Sąžininga statyba“, nes, 2021 m. rugpjūčio 30 d. pildydamas pranešimą apie Įvykį, draudikui nurodė: „atliekamas padarytos žalos vertinimas ir sudaroma sąmata. Kuri bus jums pateikta.“ Darytina išvada, kad UAB „Sąžininga statyba“ (o ne draudiko ar jo įgalioto asmens) atlikta pastato sugadinimų apžiūra po Įvykio visiškai atitiko pareiškėjo valią.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas objektyviais įrodymais pagrindė draudimo išmokos dydį. Pareiškėjas, siekdamas nuginčyti draudiko išmokėtą draudimo išmoką, rėmėsi UAB „Sąžininga statyba“ parengtais dokumentais, kuriuose yra pateikta melaginga informacija, tokios informacijos teikimas, remiantis draudimo sutartinių teisinių santykių reglamentavimu ir kasacinio teismo suformuota praktika, suteikia teisę draudikui sumažinti draudimo išmoką arba visiškai jos nemokėti. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad nėra pagrindo vadovautis UAB „Sąžininga statyba“ sudarytoje remonto sąmatoje nurodytais melagingais duomenimis apie neatliktą ir su Įvykio metu padaryta žala nesusijusių pastato sugadinimų atstatymo išlaidų skaičiavimą, todėl pareiškėjo reikalavimas išmokėti papildomą draudimo išmoką, kuri atlygintų ir nurodytas išlaidas, yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis